

Coloscopie

Endoscopieafdeling Apeldoorn/Zutphen

In overleg met uw behandelend arts wordt bij u een coloscopie uitgevoerd. In deze brochure leest u wat u moet doen ter voorbereiding op dit onderzoek. Ook wordt beschreven wat u tijdens en na het onderzoek kunt verwachten. Het is verstandig deze folder 4 dagen vóór het onderzoek goed door te lezen.

Gelre ziekenhuizen heeft 2 locaties: Apeldoorn en Zutphen. Coloscopieën kunnen op beide locaties worden gedaan. In deze folder wordt steeds specifieke informatie voor beide locaties gegeven omdat de plaats, telefoonnummers etc. niet hetzelfde zijn.

Wat is een coloscopie?

Een coloscopie is een onderzoek van de gehele dikke darm. Met een endoscoop wordt via de anus in de darm gekeken. Een endoscoop is een flexibele slang met een camera. De arts of verpleegkundig endoscopist bekijkt met behulp van deze endoscoop de binnenkant van de darm. Het is niet mogelijk om uw partner of familie te laten meekijken tijdens het onderzoek.

Vorbereidingen

Tijdens het onderzoek mogen er geen voedselresten in uw dikke darm voorkomen. Deze voedselresten kunnen het zicht belemmeren. Zonder voedselresten kan de scopist goed beoordelen of het dikke darmslijmvlies bij u gezond of ziek is. Als tijdens het onderzoek onverhoopt blijkt dat uw darm niet schoon is, bestaat de kans dat het onderzoek mislukt en opnieuw gedaan moet worden. Het is daarom uiterst belangrijk dat u een goede voorbereiding krijgt om de darm schoon te maken. Dit wordt ook besproken tijdens het intakegesprek met de verpleegkundige of uw arts.

Schoonmaken van de darmen

Eet vanaf drie dagen vóór het onderzoek licht verteerbare voeding en geen producten met grove vezels, pitten, zaden of vliesjes.

Het schoonmaken van de darm gebeurt daarna door het drinken van een laxeerdrank, meestal is dit Pleinvue®. U krijgt hiervoor voorafgaand aan het onderzoek een recept. Komt u voor zowel een gastroscopie als een coloscopie? Dan kunt u ook gewoon het schema voor de coloscopie volgen.

Omdat u door de diarree veel vocht verliest, is het belangrijk dat u niet alleen de laxeerdrank drinkt, maar ook andere heldere vloeistoffen. Bijvoorbeeld water, bouillon, heldere appelsap of thee.

Wat u niet mag eten:

- Broodproducten zoals: grof tarwe en grof volkoren met pitten en/of zaden op de korst en door het brood, crackers met pitten/ zaden en muesli(repen).
- Groentes zoals: rauwkost, prei, paprika, ui, bleekselderij, asperges, zuurkool, bladspinazie, erwten, mais en taugé.
- Fruit zoals: kiwi, aardbei, watermeloen, bramen, sinaasappel, grapefruit, mandarijn, bessen en gedroogd fruit .
- Overige voedingsmiddelen zoals: bonen, linzen, quinoa, cruesli, pinda's en noten.

Wat u wel mag eten:

- Broodproducten zoals: wit brood, fijn bruin/ volkoren brood zonder pitten en/of zaden, beschuit en crackers zonder pitten en/of zaden en broodbeleg.
- Groente zoals: bloemkool, broccoli, wortelen, gepelde tomaat, bieten, courgette, aubergine, komkommer en fijn gesneden sla.
- Fruit zoals: appel, peer, banaan, mango, pitloze druiven, perzik, nectarine, vruchtensappen en vruchtenmoes.
- Overige voedingsmiddelen zoals: pasta, macaroni, spaghetti, rijst, aardappelen, vlees, vis, pap, vla en yoghurt.

Vorbereiding onderzoek

Wanneer beginnen met de voorbereiding?

Volg het schema vanaf pagina 3 in deze folder en **niet** het schema in de bijsluiter van Pleinvue® zelf! Het is belangrijk de voorbereiding volgens het schema in deze folder te volgen.

Belangrijk:

Het onderzoek kan **niet** doorgaan als uw darmen onvoldoende schoon zijn. Uiteindelijk moet uw ontlasting volledig helder (doorzichtig) zijn. Het ziet er dan uit als appelsap. Als er nog een vezeltje in zit is dit geen probleem.

Neem bij twijfel contact op met het ziekenhuis (zie blz. 9 voor de contactgegevens). Het is per persoon verschillend wanneer er resultaat optreedt. Het kan dus voorkomen dat u na de eerste dosis nog geen resultaat hebt. Houdt u er rekening mee dat u 's nachts enkele malen naar het toilet moet

Dag vóór het onderzoek

12.00 uur laatste lichte maaltijd gebruiken (vezelbeperkt, bv 2 beschuitjes). Daarna mag u alleen nog heldere dranken drinken: water, koolzuurhoudende dranken, vruchtensap zonder pulp, heldere soep, thee zonder melk, kruidenthee.

Alcohol, koffie, melk, rode of paarse vloeistoffen (bijv. zwarte bessensap) of andere dranken die pulp bevatten zijn niet toegestaan!

16.00 uur u neemt de eerste dosis Pleinvue®. U lost de inhoud van sachet 1 op in 500 ml water, roert tot het poeder is opgelost (dit kan 8 minuten duren), en drinkt dit, **rustig met kleine slokjes**, in 30 minuten op. Eventueel kunt u een slokje water tussendoor nemen om de smaak te maskeren. Daarna drinkt u 1 liter heldere dranken. Dit drinkt u in ongeveer 60 minuten op.

17.30 uur Rustperiode, waarin u zoveel heldere dranken kunt drinken als u wilt. Hoe meer u drinkt, hoe schoner uw darm zal zijn.

Dag van het onderzoek

Op de dag van het onderzoek neemt u 4 uur vóór het onderzoek de tweede dosis Pleinvue®. U lost de inhoud van de beide sachets (A + B) op in 500 ml water, roert tot het poeder is opgelost (dit kan 8 minuten duren), en drinkt dit weer **rustig met kleine slokjes** in 30 minuten op. Mocht dit te snel zijn, dan kunt u er eventueel iets langer over doen om misselijkheid te voorkomen. Neem eventueel een slokje water tussendoor om de smaak te maskeren. Daarnaast drinkt u net als de vorige dag weer 1 liter heldere dranken. Dit drinkt u ook weer in ongeveer 60 minuten op. Vanaf 2 uur vóór het onderzoek mag u niets meer drinken.

Tips voor het innemen van de laxeerdrank:

1. Drink de oplossing **rustig met kleine slokjes** op. Drink hierbij eventueel een slokje water tussendoor om de smaak weg te spoelen. Dit is zeer belangrijk!!
2. Drink het gekoeld
3. Drink het met een rietje
4. Gebruik suikervrije kauwgom tussendoor

U bent klaar met de voorbereiding als de ontlasting helder en geel van kleur is.

Als voorafgaand aan het onderzoek wordt ingeschat dat het schoonmaken van de dikke darm voor de coloscopie erg moeilijk zal zijn dan wordt een aangepaste, uitgebreidere voorbereiding gegeven. Dit zal nogal eens gaan om patienten die voor de voorbereiding in het ziekenhuis worden opgenomen. De uitgebreidere voorbereiding bestaat uit meer laxeervloeistof drinken en/of andere extra maatregelen.

Ondanks dat de billen en het gebied rondom de anus schraal kan worden door de voorbereiding is het verzoek om **geen vaseline te gebruiken!!**. Dit beschadigd de **endoscoop**.

Wordt u opgenomen in het ziekenhuis voor de voorbereiding? Houdt u zich dan aan de instructies zoals hierboven beschreven tot het moment van de opname. In de regel wordt u een dag vóór het onderzoek opgenomen. Op de afdeling wordt u dan verder voorbereid.

U kunt zich op dag ... - ... - 20... omuur melden op afdeling

... .. van Gelre ziekenhuizen op de locatie Apeldoorn/Zutphen. De volgende dag vindt het onderzoek om uur plaats.

Gebruik van medicijnen

Als u medicijnen gebruikt, vraag dan aan de arts of verpleegkundige hoe u dit kunt aanpassen. Dit geldt ook voor mensen met diabetes die insuline spuiten of tabletten gebruiken en daarbij 's morgens moeten eten. Tijdens de scopie worden soms kleine ingrepen gedaan, zoals het wegnemen van een stukje weefsel.

Gebruikt u bloedverdunners zoals Acenocoumarol (Sintrom), Marcoumar, persantin, dabigatran, rivaroxaban, apixaban, Clopidogrel (Plavix) en dergelijke? Overleg dan met uw arts of u voor het onderzoek met deze medicijnen moet stoppen. Acetylsalicylzuur (Ascal) mag u blijven gebruiken. **Gebruikt u medicatie voor een hoge bloeddruk dan kunt u deze gewoon innemen.**

Met ijzer- of staaltabletten moet u 1 week vóór het onderzoek stoppen. Deze middelen kunnen namelijk soms een zwarte verkleuring van de darmwand geven waardoor het zicht wordt belemmerd bij het onderzoek.

Door de diarree kan de werking van de anticonceptiepil verminderen. Aanvullende maatregelen zijn nodig om een zwangerschap te voorkomen zoals het gebruik van een condoom.

Aanvullende voorbereidingen voor mensen met diabetes

Heeft u diabetes mellitus? Vertel dit dan bij het maken van de afspraak of vóór het onderzoek in verband met afspraken hoe u uw medicijnen het beste kunt innemen voor het onderzoek.

Wij hebben een folder die u meer inzicht geeft over hoe om te gaan met uw diabetesmedicatie voorafgaand, tijdens en na de coloscopie. En ook hoe om te gaan met een te lage bloedsuiker.

Als u voorafgaand aan de coloscopie een intakegesprek bij de verpleegkundige heeft, dan krijgt u die folder mee tijdens het gesprek.

Mocht u naar aanleiding van het gesprek met de MDL-arts een afspraak voor een coloscopie krijgen, dan zal de secretaresse u die folder meegeven en/of meesturen met uw afspraak voor het onderzoek.

Lees deze folder thuis goed door ter voorbereiding op uw coloscopie

Mochten er naar aanleiding van die folder toch nog vragen zijn dan kunt u contact opnemen met:

- Uw eigen behandelaar en/of diabetesverpleegkundige van Gelre ziekenhuis. U kunt hiervoor bellen naar het Gelre Ziekenhuis, tel. 055 – 581 8030. Bereikbaar tussen 8.30-12.30 en 13.30-16.30 uur. Hierbij kan gevraagd worden of u doorverbonden of terug gebeld kan worden door de diabetes verpleegkundige.

- Uw eigen behandelaar en/of diabetesverpleegkundige van uw eigen ziekenhuis (indien u niet binnen Gelre ziekenhuizen onder behandeling bent voor uw diabetes)
- Uw eigen huisarts/praktijkondersteuner als u daar onder controle bent voor uw diabetes.

Mocht u deze folder niet ontvangen hebben bel dan naar secretariaat endoscopie/poli MDL: 055-5818370. Dan wordt de folder alsnog naar uw opgestuurd.

Aanvullende informatie voor mensen met een stoma

Heeft u een stoma, dan moet de arts of verpleegkundige u duidelijke aanwijzingen geven omtrent het innemen van de laxeerfloestof. In verband met de dunne ontlasting die u krijgt van het laxermiddel, is het aan te raden stomazakjes te gebruiken die aan de onderkant geopend kunnen worden, zodat de stoma makkelijk te legen is. U kunt hiervoor contact opnemen met de stomaverpleegkundige:

- Voor de locatie Apeldoorn:
Telefonisch spreekuur: ma t/m vrij 13.00 - 14.00 uur, tel: 055 - 844 63 81
- Voor de locatie Zutphen:
Telefonisch spreekuur: ma t/m vrij 08:00 - 12.00 uur, tel: 0575-592733

De kans bestaat dat uw stoma plak los raakt tijdens of na de scopie. Neemt u hiervoor een reserve plak mee zodat deze vervangen kan worden indien nodig.

Aanvullende informatie voor mensen met een pacemaker of ICD

Als u een pacemaker of ICD heeft dan is het belangrijk dit bij de aanvragend arts aan te geven, omdat soms vooraf extra maatregelen moeten worden genomen.

Aanvullende informatie voor mensen met een beademingsapparaat

Als u een beademingsapparaat gebruikt (bv. CPAP of BIPAP) dan adviseren wij om deze mee te nemen. Het apparaat wordt echter niet altijd gebruikt.

Vervoer naar en van het ziekenhuis

Tijdens het onderzoek krijgt u medicatie waardoor u minder snel reageert. U mag daarom na het onderzoek niet zonder begeleiding van een familielid of een ander naar huis. Ook mag u na het onderzoek de eerste 24 uur niet zelfstandig deelnemen aan het verkeer. (Het is wettelijk niet toegestaan om op de dag van de behandeling zelfstandig aan het verkeer deel te nemen.). U bent de eerste 24 uur na de ingreep niet verzekerd voor dergelijke verkeersongevallen en Gelre Ziekenhuis kan niet aansprakelijk worden gesteld. Het gebruik van een taxi, zonder begeleiding, is ook niet toegestaan. Drink na het onderzoek de eerste 24 uur geen alcohol, neem geen belangrijke beslissingen en bedien geen gevaarlijke machines.

Wat meenemen naar het ziekenhuis?

Het is belangrijk dat u de volgende zaken meeneemt naar het ziekenhuis:

- Uw eventuele medicijnen en/of insuline in hun verpakking en/of trombosekaart.
- Recente medicatielijst
- Het telefoonnummer van een begeleider ivm privacy richtlijnen genoteerd op papier.
- Tijdens het onderzoek kunt u het beste makkelijk zittende kleding dragen die niet te strak zit.
- Na het onderzoek is het mogelijk dat u nog wat last heeft van diarree. Neem daarom reserve ondergoed mee naar het ziekenhuis.
- Evt bewaardoosje voor bril en/of hoorapparaat
- Draag bij voorkeur géén nagellak
- NB: als u mentrueert is dit geen probleem: het onderzoek kan gewoon doorgaan.

Neem voor uw persoonlijke bezittingen en kleding een tas mee waar u deze in kan doen. De tas zal op uw bed geplaatst worden en met u mee gaan richting de behandel en uitslaapkamer.

Afspraak wijzigen

Voor het wijzigen van de afspraak voor dit onderzoek kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Endoscopieafdeling van Gelre ziekenhuizen:

- ma t/m vrij 08.30 - 12.30 uur en van 13.30 - 16.00, tel: 055-581 8030

Waar vindt het onderzoek plaats?

Voor de locatie Apeldoorn:

Het onderzoek vindt plaats op de Endoscopie-afdeling, tweede etage via route 170.

U meldt zich aan via de aanmeldzuil met uw afspraakticket (uit de zuil in de hal) en kunt in de wachtkamer plaatsnemen

- **Voor de locatie Zutphen:**

Het onderzoek vindt plaats op de Endoscopie-afdeling, tweede etage via route 119.

U meldt zich aan via de aanmeldzuil met uw afspraakticket (uit de zuil in de hal) en kunt in de wachtkamer plaatsnemen.

Time-out procedure

Op de Endoscopie-afdeling werken wij volgens landelijke kwaliteitseisen vóór elk onderzoek met de zogenaamde Time-out procedure. Dit betekent dat we u op verschillende momenten dezelfde vragen stellen, bijvoorbeeld 'wat is uw geboortedatum?' Dit doen we om uw veiligheid te waarborgen.

Het onderzoek

Op de Endoscopieafdeling heeft u een kort opnamegesprek met een van de verpleegkundigen en krijgt u een infuusnaald. Vervolgens wordt u op een bed naar de behandelkamer gebracht.

Via het infuus krijgt u een pijnstiller en een rustgevend middel; dat heet een sedatie (roesje). U bent meestal niet helemaal in slaap, maar het onderzoek wordt over het algemeen zo goed verdragen.

Het onderzoek wordt gedaan door een Maag-Darm-Lever-arts (MDL-arts), physician assistant of een verpleegkundig endoscopist. Een verpleegkundig endoscopist is een verpleegkundige die is gespecialiseerd in het uitvoeren van een coloscopie.

Deze verpleegkundig endoscopist voert zelfstandig een coloscopie (darmonderzoek) uit en verwijdert eventuele poliepen tot een doorsnede van maximaal 1 cm. Een MDL-arts is in de buurt en direct oproepbaar mocht dit nodig zijn.

Tijdens het onderzoek ligt u op een onderzoektafel op uw linkerzijde met opgetrokken knieën. De endoscoop wordt met een speciale geli gesmeerd.

Daarna schuift de endoscopist deze slang voorzichtig via de anus naar binnen.

Om de darm te ontplooien wordt er zo nu en dan lucht in de darm geblazen, dit kan een krampende buikpijn veroorzaken. Daarnaast kan het maken van bochten gevoelig zijn. Soms wordt op uw buik gedrukt om deze bochten beter te kunnen passeren. Zonodig wordt ook weefsel weggehaald, of een poliep verwijderd. Dit is niet pijnlijk. Het onderzoek duurt ongeveer een half uur. Doordat onderzoeken niet altijd even lang duren is de planning lastig. Het kan dus zijn dat u langer op uw beurt moet wachten dan wij zouden willen.

Uw begeleiding tijdens het onderzoek

Na het onderzoek mag u niet alleen naar huis. Dit betekent dat u enkel onder begeleiding van een contactpersoon de afdeling mag verlaten. U mag dus ook niet alleen naar beneden. Ook mag u niet alleen met de taxi naar huis. Als er een contactpersoon bij is, mag u wel met de taxi of het openbaar vervoer naar huis. Uw contactpersoon moet u begeleiden tot u thuis bent.

Als er géén begeleiding naar huis is na het onderzoek: dan kan het onderzoek niet met een roesje uitgevoerd worden en dan doen we het zonder roesje.

U heeft een persoon meegenomen voor uw begeleiding naar huis na het onderzoek. Als u door de verpleegkundige wordt opgehaald uit de wachtkamer voor het onderzoek, dan krijgt uw begeleider uitleg én het tijdstip waarop hij/zij in de uitslaapkamer aanwezig moet zijn. Uw begeleider kan tot die tijd wachten in de wachtkamer of in de centrale hal.

Laat uw begeleider een rolstoel meenemen vanuit de centrale hal (borg € 1,-). Op de locatie Zutphen hoeft u geen borg voor de rolstoel mee te nemen. Door de medicatie die u tijdens het onderzoek krijgt, kunt u zich minder fit voelen. Daarom moet u in een rolstoel vervoerd worden naar de auto.

Is het voor uw begeleider niet mogelijk om gedurende het onderzoek te blijven? Dan nemen wij voordat het onderzoek start telefonisch contact op met hem/haar. Het is de bedoeling dat uw begeleider binnen 30 minuten in het ziekenhuis aanwezig kan zijn. Dit is in verband met het geven van de voorlopige uitslag van het onderzoek door de verpleegkundige of eventueel de arts. Zonder contact vooraf met uw begeleider kan het onderzoek niet doorgaan. Indien u bent opgenomen in het ziekenhuis hoeft de begeleiding niet aanwezig te zijn en zult u de uitslag te horen krijgen wanneer u weer terug bent op de afdeling.

Na het onderzoek

- U moet er rekening mee houden dat u na het onderzoek nog ongeveer één uur uit moet slapen. Als u goed wakker bent, mag u weer wat eten en drinken. Als alles goed met u gaat, mag u daarna naar huis met uw begeleider.

Reanimeren of niet

Iedereen die bij de poli MDL/endoscopieafdeling een hartstilstand krijgt, wordt in principe gereanimeerd. Er is echter één uitzondering op deze regel, namelijk als u zelf van tevoren aangeeft dat u niet gereanimeerd wilt worden in het geval van een hartstilstand.

Wat is reanimeren?

Reanimeren is het weer op gang brengen van de hartslag en de ademhaling. Reanimatie wordt toegepast wanneer de ademhaling of hartslag plotseling tot stilstand komt. De kans dat dit gebeurt is gelukkig klein, maar als dit gebeurt, moet er snel gehandeld worden. De hersenen kunnen namelijk maar kort zonder zuurstof.

Om goed voorbereid te zijn op zo'n ingrijpende situatie, is het belangrijk dat artsen en verpleegkundigen weten wat uw wens is. Niet iedereen wil gereanimeerd worden en wij willen niemand tegen zijn of haar zin reanimeren.

Als u niet gereanimeerd wilt worden

Uw wens zal bijna altijd gerespecteerd worden. Er wordt dan geen reanimatiepoging gedaan. Het is belangrijk dat de artsen en verpleegkundigen van de poli MDL/endoscopieafdeling op de hoogte zijn van uw wens om niet gereanimeerd te worden in het geval van een hartstilstand. Er is echter 1 uitzondering.

Uitzondering reanimatie bij behandelingen onder roes

Het kan gebeuren dat het hart of ademhaling tijdelijk stopt. Bijvoorbeeld door de middelen die gebruikt worden bij het roesje. Omdat er bij een roesje niet met zekerheid gezegd kan worden of een hartstilstand spontaan optreedt, of als gevolg van de medicatie, wordt altijd gereanimeerd.

Besprek dit tijdens het intakegesprek

Wij gaan er vanuit dat u gereanimeerd wilt worden. Als u niet gereanimeerd wilt worden, kunt u dit kenbaar maken tijdens het intakegesprek. Dit zal dan in uw dossier ingevoerd worden.

Afspraak niet-reanimeren maximaal 12 maanden geldig

De afspraak om niet te reanimeren is maximaal 12 maanden geldig. Bij iedere nieuwe afspraak moet dan weer doorgegeven worden als u niet gereanimeerd wilt worden.

Heeft u na het lezen van deze uitleg nog vragen, aarzel dan niet om die te stellen aan uw arts of verpleegkundige.

Mogelijke complicaties

Er is een aantal risico's verbonden aan het onderzoek:

- Er kan een bloeding ontstaan. Dit kan meestal tijdens het onderzoek verholpen worden.
- Door de procedure kan er een perforatie (gaatje in de darmwand) ontstaan. In dit geval moet u in het ziekenhuis behandeld worden (met soms een operatie als de

perforatie niet tijdens de endoscopie kan worden verholpen) en eventueel antibiotica.

Vaker voorkomende klachten thuis, u hoeft geen contact op te nemen

- Buikkrampen die afnemen
- Een opgeblazen gevoel
- Een klein beetje bloedverlies uit de anus zonder stolsels
- De sufheid van het roesje kan thuis 4 tot 6 uur nawerken

Klachten in de thuissituatie waarbij u direct contact moet opnemen

Krijgt u na het onderzoek een van de volgende klachten?

- Bij heftige, in ernst toenemende pijn
- Koorts > 38,5 °C
- Bloedverlies uit de anus met stolsels
- Bloedverlies met (neiging tot) flauwvallen

Neem dan direct contact op met het ziekenhuis, wacht **niet** tot de volgende ochtend!
Meestal wordt u gevraagd naar het ziekenhuis te komen voor beoordeling.

Contactgegevens

- maandag t/m vrijdag van 8:30 tot 16:30 uur
- secretariaat Endoscopie-afdeling, tel: 055 - 581 8030
- buiten deze tijden belt u met de Spoedeisende Hulp:
 - locatie Apeldoorn: tel. 055 - 581 81 81
 - locatie Zutphen: tel. 0575 - 592592

Uitslag van het onderzoek

Na het onderzoek krijgt u meestal de voorlopige uitslag van het onderzoek te horen. In verband met de medicatie die u heeft gehad, is het belangrijk dat uw begeleider hierbij aanwezig is. De definitieve uitslag van het onderzoek krijgt u mondeling of schriftelijk van uw verwijzend (huis)arts.

Voor de uitslag van stukjes weefsel die weggenomen zijn, kunt u terecht bij de verwijzende arts, na 5 tot 7 werkdagen.

Vragen?

Heeft u na het lezen van deze brochure vragen? Neem dan contact op met de endoscopie afdeling. Zie hierboven voor de contactgegevens.

Óf kijk op www.gelreziekenhuizen.nl/Coloscopie-Apeldoorn.html

En www.gelreziekenhuizen.nl/Coloscopie-Zutphen.html